

Nazareth – Drapstraat
archeologisch vooronderzoek – december 2012
J. HOORNE, J. VAN NUFFEL & A. DE LOGI

DL&H-Rapport 4

Nazareth – Drapstraat
archeologisch vooronderzoek – december 2012
J. HOORNE, J. VAN NUFFEL & A. DE LOGI

DL&H-Rapport 4

Colofon

Project
Nazareth – Drapstraat
Archeologisch vooronderzoek

Opdrachtgever:
Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW)
Koloniënstraat 40
1000 Brussel

Eigenaar terrein:
Sociale Huisvestingsmaatschappij Volkshaard cvba-so
Ravensteinstraat 12
9000 Gent

Uitvoerder:
De Logi & Hoorne bvba
Bekstraat 2
9850 Landegem
BTW BE 0845.028.465
RPR Gent
www.dl-h.be

DL&H-Rapport 4
ISSN 2294-0790
© 2013 – De Logi & Hoorne bvba

Niets uit deze publicatie mag vermenigvuldigd worden, opgeslagen in geautomatiseerde gegevensbestanden en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook (digitaal, mechanisch, door fotokopie) zonder toestemming van De Logi & Hoorne bvba

Inhoud

Voorwoord	5
Administratieve fiche	5
1. Inleiding	6
2. Aanleiding en doel van het onderzoek	6
3. Geografische en bodemkundige situering	6
4. Archeologische voorkennis	8
5. Tijds kader	9
6. Methodologie	9
7. Resultaten	12
8. Conclusies en aanbevelingen	19
9. Bibliografie	19

Voorwoord

In de loop van december 2012 voerde De Logi & Hoorne op terreinen bestemd voor een sociale woonverkaveling te Nazareth een archeologisch vooronderzoek uit in opdracht van Volkshaard cvba-so en de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW). Dit rapport belicht het archeologische luik van dit verkavelingsproject. In verschillende hoofdstukken wordt het algemene kader toegelicht, waarna de methode en de resultaten aan bod komen om te resulteren in de aanbevelingen.

Dit project kende een vlot verloop, wat de verdienste was van verschillende partijen. Opdrachtgever VMSW en eigenaar Volkshaard cvba-so worden bedankt voor de vlotte samenwerking, in het bijzonder Johan Criquelion en Timothy Van de Velde (VMSW) en Hans Heyse (Volkshaard). De grondwerken werden uitgevoerd door aannemer Ronny De Pourcq, landmeter Jonas Van Hooreweghe (Meet Het) zorgde voor het digitaal opmeten van de sleuven en sporen. Nancy Lemay en Inge Zeebroeck (Vlaamse overheid, Onroerend Erfgoed) worden bedankt voor de archeologische trajectbegeleiding.

Administratieve fiche

Site:	Nazareth – Drapstraat (NAZ-DRA-2012)
Ligging:	Terrein ingesloten tussen Drapstraat, Oudenaardsesteenweg en Groendreef te Nazareth (Oost-Vlaanderen)
Lambert 72-coördinaten:	X: 97168, Y: 183224; X: 97224, Y: 183464; X: 97298, Y: 183482; X: 97240, Y: 183178 (hoekpunten gebied)
Kadaster:	Nazareth, afdeling 1, sectie F, percelen 696C, (deel van) 698B, 699E, 700C, 701, 702B, 704C, 705D, 705F en 706E
Onderzoek:	vooronderzoek met ingreep in de bodem / proefsleuven
Opdrachtgever:	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
Eigenaar terrein:	Volkshaard cvba-so
Uitvoerder:	De Logi & Hoorne bvba
Vergunning:	2012/484
Vergunninghouder:	Johan Hoorne
Vergunning metaaldetectie:	2012/484(2)
Vergunninghouder metaaldetectie:	Johan Hoorne
Bijzondere voorwaarden:	Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Nazareth, Drapstraat
Bewaarplaats archief:	De Logi & Hoorne bvba Bekstraat 2 9850 Landegem
Grootte projectgebied:	2,05ha
Grootte onderzoeksgebied:	2,05ha
Termijn:	terreinwerk 5 t.e.m. 6 december 2012 verwerking december 2012 en januari 2013
Archeologen:	Johan Hoorne Jana Van Nuffel Jeroen Vanhercke Adelheid De Logi
Verwachting:	ongekend, mogelijkheid oude occupatie
Resultaten:	recente tot subrecente percelingsgrachten
Aanbeveling:	geen verder onderzoek

1. Inleiding

Op terreinen waar een sociale woonverkaveling is gepland, werd op 5 en 6 december 2012 door De Logi & Hoorne bvba te Nazareth een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd. Door middel van lange, parallelle proefsleuven werd het ruim 2ha grote gebied getoetst op aanwezigheid van archeologische sporen. Het doel was nagaan of de aanleg van de nieuwe verkaveling dit erfgoed bedreigt en of er mogelijke sites voorafgaandelijk onderzocht dienen te worden. De resultaten van het vooronderzoek zijn bijzonder beperkt. Hoewel sporen werden aangetroffen, bleken deze alle vrij recent. Op basis van het ontbreken van enig ander, ouder spoor lijkt een vervolgonderzoek dan ook niet aangewezen.

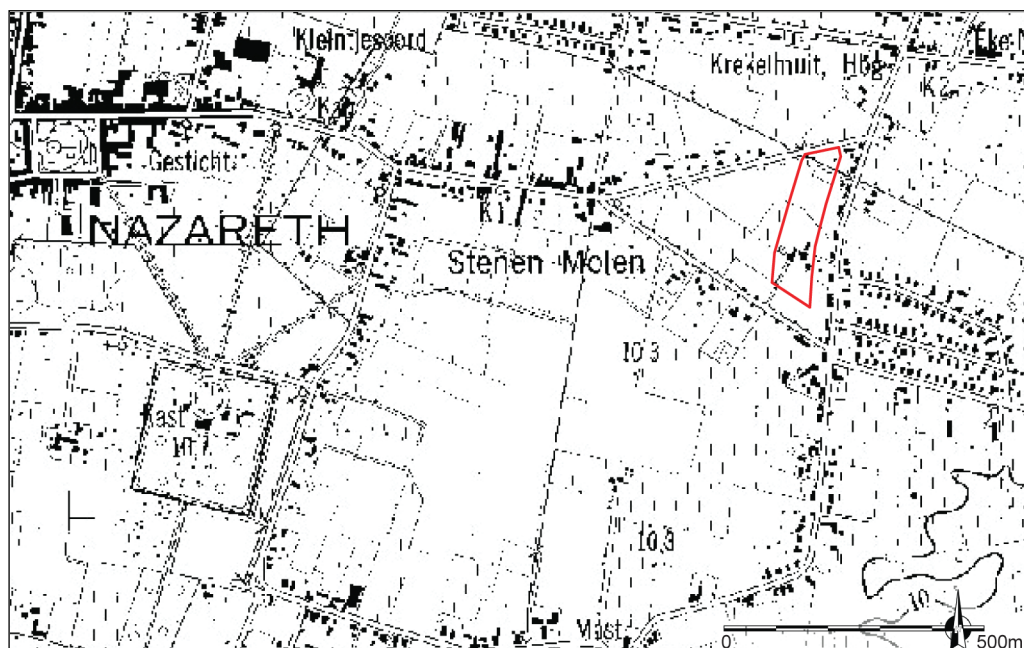
Dit rapport heeft als doel het archeologisch vooronderzoek in al zijn facetten weer te geven en toe te lichten. Het onderzoek wordt eerst in een breder geografisch, bodemkundig en archeologisch kader geplaatst, waarbij ook het doel en de methode wordt aangekaart. Vervolgens worden de resultaten besproken, gevolgd door een conclusie en aanbeveling. Dit rapport omvat ook een digitaal luik, in de vorm van een bijgeleverde cd-rom. Op die bijlage kan het digitale grondplan geraadpleegd worden, alsook de sporen-, vondsten- en sleuvenlijsten, de harrismatrices van alle sleuven, een digitale versie van dit rapport en een selectie van de terreinfo's.

2. Aanleiding en doel van het onderzoek

De Volkshaard plant op de terreinen binnen afzienbare tijd een sociale woonverkaveling. De aanleg van nieuwe wegen, gepaard gaande met rioleringswerken en de aanleg van andere nutsleidingen, en de huizen zelf, houden een mogelijke bedreiging in van het archeologisch bodemarchief. Indien de werken worden uitgevoerd zonder voorafgaand archeologisch onderzoek gaan eventueel aanwezige overblijfselen van menselijke activiteiten op de terreinen verloren. Het doel van dit archeologisch vooronderzoek is dan ook bepalen of er al dan niet archeologische relictten aanwezig zijn, wat hun aard, datering en verspreiding is. Op basis van deze gegevens aangevuld met de bewaringstoestand en de wetenschappelijke relevantie kan een in gefundeerde aanbeveling geformuleerd worden of een vervolgonderzoek in de vorm van een gedeeltelijke of volledige opgraving noodzakelijk is.

3. Geografische en bodemkundige situering

Het projectgebied is gelegen te Nazareth, een gemeente in Oost-Vlaanderen ten zuidwesten van Gent. De percelen bevinden zich ten zuiden van de Drapstraat, ten westen van de Oudenaardsesteenweg en ten noorden van de Groendreef. Het terrein grenst langs westelijke zijde aan het nieuwe kerkhof van Nazareth.

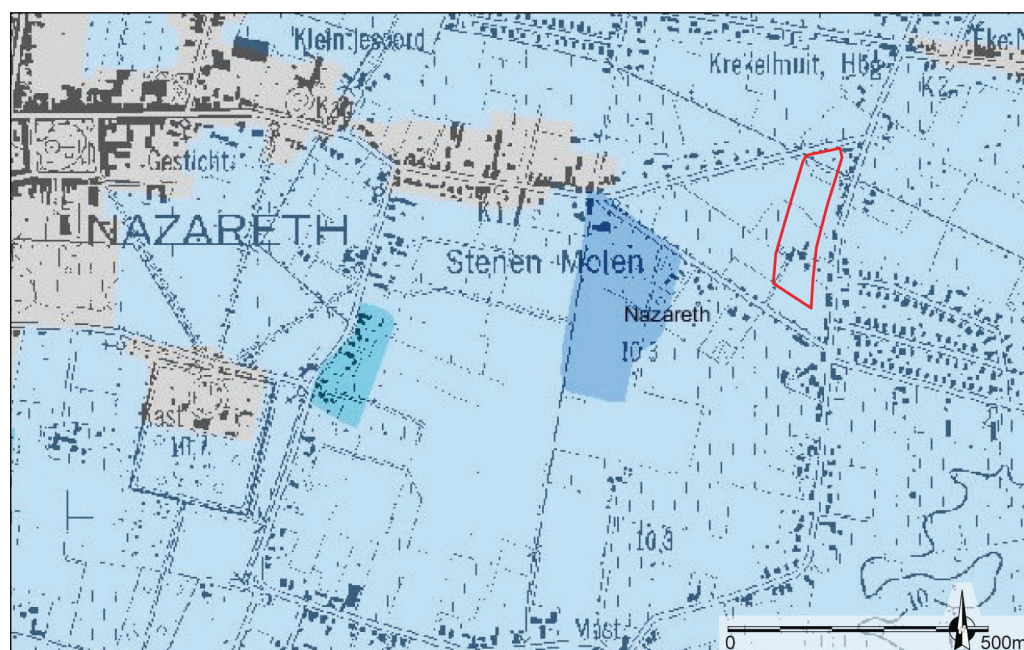

Figuur 1: Het projectgebied aangeduid op een uittreksel van de topografische kaart (© www.agiv.be)

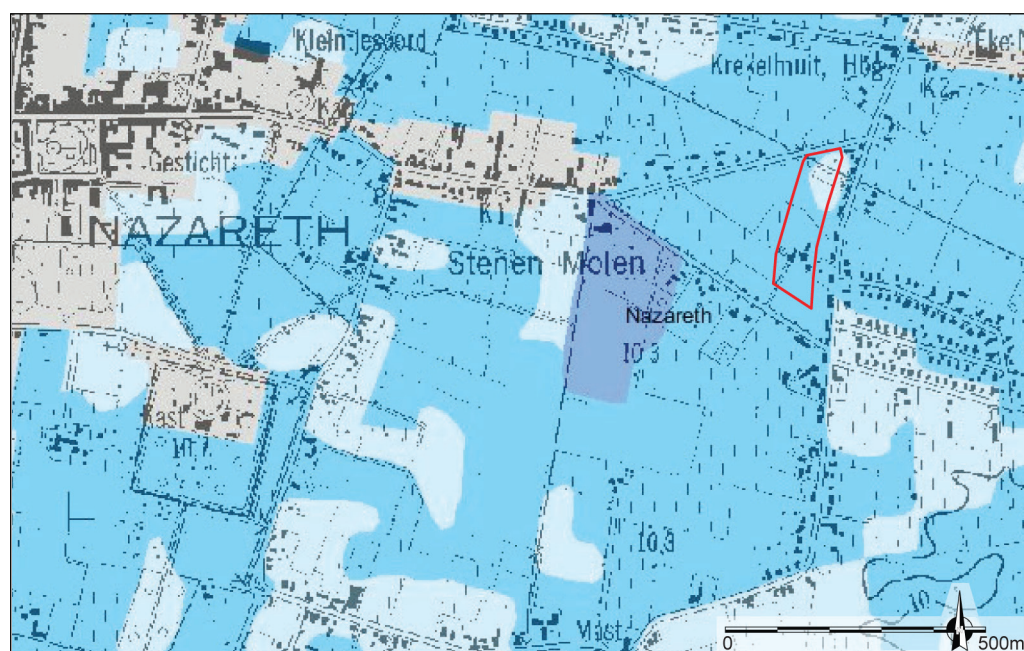
Het projectgebied is circa 2,05ha groot en bestaat kadastraal uit percelen 696C, (deel van) 698B, 699E, 700C, 701, 702B, 704C, 705D, 705F en 706E van Nazareth, afdeling 1, sectie F. In de uiterst noordelijke hoek van het terrein doorsnijdt de Biestebeek, een waterloop met een NW-ZO oriëntering, het projectgebied. Het terrein is in gebruik als akker- en weiland. Kort voor het uitvoeren van deze opdracht is een bestaande boerderij in het zuidelijke gedeelte van het projectgebied afgebroken en werd het terrein geëffend. De zone is nadien terug in gebruik genomen.

Bodemkundig gezien zijn de percelen gekarteerd als zandbodems. Helemaal in het noorden en langs de westelijke grens staat de bodem als Zdg gekend, dit is een matig natte zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont. In het midden van het projectgebied, rond de beek, is dit Zcg ofwel matig droge zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont. De zuidelijke helft van het terrein is gekarteerd als Zdh, ofwel een matig natte zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont. Het middendeel van het terrein is lager gelegen dan het noordelijke en zuidelijke uiteinde. De hoogtes variëren tussen 4 en 5m TAW. De ploeglaag varieert eveneens in dikte tussen 0,35 en 0,8m.

Figuur 2: Het projectgebied aangeduid op een uittreksel van de bodemkundige kaart met de textuurklassen
(© www.agiv.be)

Figuur 3: Het projectgebied aangeduid op een uittreksel van de bodemkundige kaart met de drainageklassen
(© www.agiv.be)

Figuur 4: Het projectgebied aangeduid op een uittreksel van een orthogonale luchtopname (© www.agiv.be)

4. Archeologische voorkennis

Het projectgebied zelf en de directe omgeving is op archeologisch gebied ongekend. De deelgemeente Nazareth kende in het verleden slechts weinig ander archeologisch onderzoek, waardoor dan ook zeer weinig kennis bestaat over de ruime omgeving. Het is iets beter gesteld met de kennis van deelgemeente Eke, waar enkele archeologische sites gekend zijn door werfopvolgingen. Een oude toevalsvondst en twee prospectiethesissen (BAUTERS 1985; VANDELEENE 1982) vervulden het beeld.

Door cartografisch onderzoek zijn een aantal postmiddeleeuwse sites met walgracht gekend (BAUTERS 1985; VANDELEENE 1982). Deze sites zijn eveneens te herkennen op de kaart van Ferraris uit het laatste kwart van de 18de eeuw. Het dichtst gelegen is een site met walgracht (CAI-501878) ter hoogte van de Drapstraat 57. Het kasteel van Nazareth (CAI-501874) op ongeveer 1km gelegen van het terrein, was eveneens een site met walgracht in oorsprong, maar werd in de 18de eeuw sterk verbouwd.

Interessanter zijn de oudere indicaties van menselijke occupatie in de vorm van verschillende concentraties lithisch materiaal (BAUTERS 1985; VANDELEENE 1982). Deze duiden op sporadisch doortrekken of tijdelijk kamperen van diverse groepen jagers – verzamelaars en de aanwezigheid van vroege landbouwers. Deze vindplaatsen zijn vooral in Eke aangetroffen, ten oosten van het projectgebied. Een mooi voorbeeld is een oude vondst van een vuurstenen gepolijste bijl zo'n 500m ten oosten van de site (CAI-501866). Deze vondst is gefabriceerd uit silex afkomstig van Le Grand Pressigny (DE LAET 1972).

Bij verschillende controles op Aquafintrajecten ten oosten van deze zone zijn ook nog sporen uit andere periodes aangetroffen. Langs de N60 werd een middeleeuwse site met nederzettingssporen aangetroffen (CAI-508085) (AMEELS 2000). Ten noorden daarvan, langs de Koedreef betrof het verschillende sporen uit de Romeinse periode, vermoedelijk onderdeel van een grotere nederzetting (CAI-30031) (DE CLERCQ *et al.* 2000). Iets dichterbij het projectgebied

(CAI-155692) werd bij de aanleg van een Aquafincollector eveneens een site doorsneden met de aanwezigheid van een vierhoekig enclos uit pre- of vroeg-Romeinse tijd, een grachtensysteem met palissade en een brandrestengraf uit de Romeinse periode (DE CLERCQ & MORTIER 2002). Ondanks de beperkte archeologische voorkennis, lijkt er in de omgeving – zeker ten oosten van het projectgebied – toch duidelijk menselijke occupatie geweest te zijn. Mogelijk is het ontbreken van uitgebreide kennis eerder het resultaat van het gebrek aan archeologische activiteit dan de reflectie van een historische realiteit.

Samenvattend kan gesteld worden dat voor het projectgebied geen concrete verwachtingen zijn. Er zijn weinig tastbare archeologische gegevens voor handen, maar dit wil uiteraard niet zeggen dat er geen menselijke occupatie te verwachten zou zijn, zoals een aantal vondsten duidelijk illustreren.

5. Tijds kader

Het archeologisch team, bestaande uit Johan Hoorne en Jana Van Nuffel, vatte samen met de graafmachine het terreinwerk aan op woensdag 5 december 2012. Ondanks winterse omstandigheden kon doorgewerkt worden, terwijl het team in de namiddag tijdelijk versterkt werd door Jeroen Vanhercke en Adelheid De Logi. Op donderdag 6 december werd het aanleggen van de proefsleuven afgerond, alsook het uitbreiden van de sleuven met kijkvensters en het maken van enkele doorsnedes. Zo kon het terreinwerk volledig beëindigd worden met het opmeten van de sleuven en sporen op 6 december. De verwerking werd uitgevoerd in de loop van december 2012 en januari 2013. Het rapport werd in conceptversie aangeleverd eind februari 2013.

6. Methodologie

Archeologisch vooronderzoek heeft als doel nagaan in hoeverre relictten van menselijke occupatie aanwezig zijn, en wat de aard, samenhang, datering en bewaring van deze sporen is. Op basis hiervan moet beslist kunnen worden of een voorafgaandelijk archeologisch onderzoek noodzakelijk is om de aanwezige sporen te documenteren voor ze vernietigd worden door alle activiteiten die met een nieuwe verkaveling gepaard gaan. Om op een efficiënte manier een correcte inschatting te maken, worden lange, parallelle proefsleuven gegraven om zo al een beperkt percentage van het terrein te documenteren en op basis van de resultaten een extrapolatie te maken.

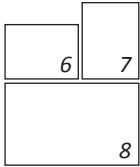
Het archeologisch team groef in totaal 15 proefsleuven op het terrein. In het zuidelijke en noordelijke uiteinde van het terrein zijn deze NW-ZO georiënteerd, in het middenstuk NNO-ZZW. De sleuven liggen gemiddeld 15m (as op as) van elkaar. Door het voorkomen van een perceelsgreppel in het middenstuk, werd hier een sleuf wat opgeschoven, waardoor de tussenaafstand te groot werd ten opzichte van de volgende proefsleuf, en een extra sleuf moest worden aangelegd. Op het 2,05ha grote projectgebied werd een totale lengte van 1394,5m sleuf aangelegd, goed voor een onderzochte oppervlakte van 2789m². Dit stemt overeen met 13,60% van het beschikbare terrein. De proefsleuven werden aangevuld met drie beperkte kijkvensters om bepaalde sporen in een ruimer kader waar te nemen. In totaal bedroeg de extra opengelegde oppervlakte 182m² ofwel 0,89%. Op deze manier werd in totaal 14,49% van het terrein gedocumenteerd.

De graafkraan (van ruim 22,5ton) met platte graafbak van 2m breed groef onder begeleiding het bovenste deel grond af tot op het archeologisch niveau. De bovenste ploeglaag werd gescheiden gestapeld van de onderliggende af te graven lagen. Het archeologisch niveau kenmerkt zich als de moederbodem waarin de archeologische sporen zich als grondverkleuring aftekenen. De dikte van het bovenste pakket grond varieerde tussen 0,3 en 0,85m. In elke proefsleuf werd aan een van de uiteindes over een beperkte lengte een verdieping van ongeveer 0,6m dieper dan de moederbodem gemaakt. Dergelijke bodemprofielen werden fotografisch geregistreerd en beschreven. De archeologische sporen werden opgeschaafd, aangekrast met de schop of truweel, gefotografeerd en op schaal ingetekend op een tabletpc. Op het terrein werden ook al sporenfiches aangemaakt op de tabletpc. De sleuven en sporen werden opgemeten door de landmeter. De archeologen nummerden de sporen en recupereerden eventuele vondsten. Een gracht werd gecoupeerd, en de sporen werden gescand met een metaaldetector.

Figuur 5: Het projectgebied met de ligging van de proefsleuven aangeduid op de kadastrale kaart

De verwerking besloeg verschillende aspecten. Alle digitale veldtekeningen werden verder verwerkt in Adobe Illustrator en gekoppeld aan het georeferentieerde grondplan van de landmeter. De veldfoto's werden geordend en hernummerd. De sporen (en het beperkt aantal vondsten) werden beschreven in lijsten, en gevat in een harrismatrix per proefsleuf. Deze gegevens werden geanalyseerd en gesynthetiseerd tot deze rapportage. Het volledige digitale en analoge archief wordt bewaard bij De Logi & Hoorne bvba. Een selectie van het digitale archief werd op de digitale bijlage meegegeven bij dit rapport.

Figuur 6: Het aanleggen van een proefsleuf

Figuur 7: De sporen worden digitaal ingetekend

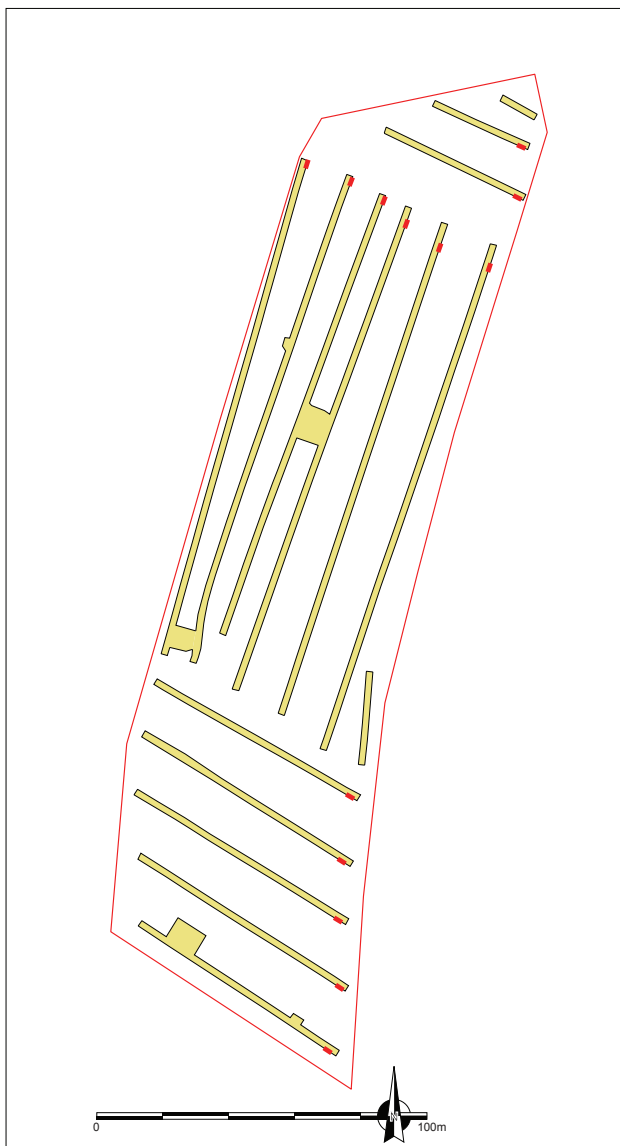
Figuur 8: Overzicht in zuidelijke richting op sleuf 7

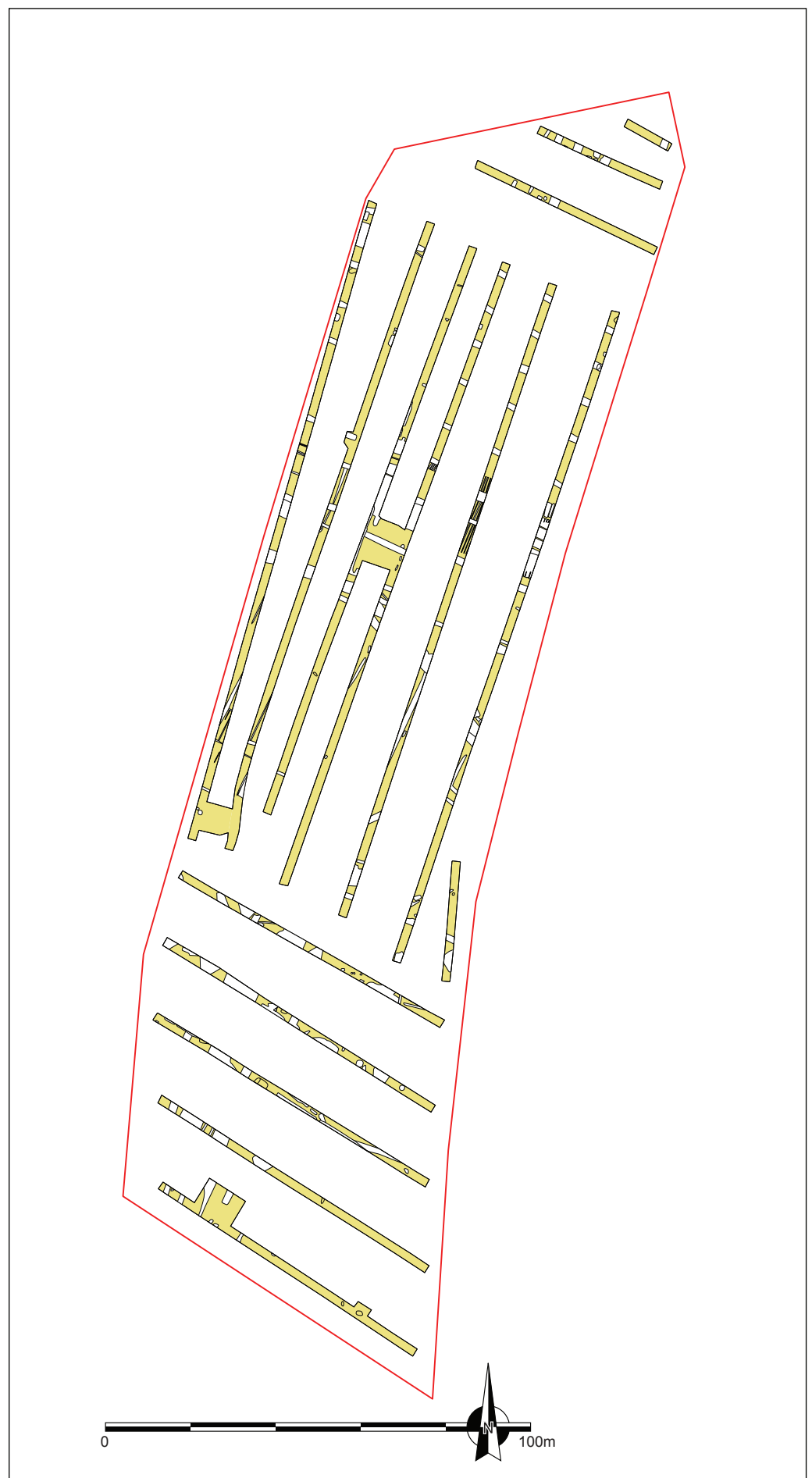
7. Resultaten

Het proefsleuvenproject leverde enkel grondsporen op. Deze sporen tekenden zich af als verkleuringen in de moederbodem. Elke verstoring van de vaste grond laat dergelijke grondverkleuringen na. Ze kunnen natuurlijk van oorsprong zijn, of duiden op een menselijke activiteit (zoals het graven van een kuil). Om het kader te schetsen wordt eerst de bodemopbouw besproken, daarna volgen de natuurlijke sporen, gevolgd door de sporen van menselijke oorsprong. Er zijn geen oudere dan postmiddeleeuwse sporen aangesneden, de aangetroffen subrecente en recente sporen illustreren vooral de percelering van het terrein.

De bodem in het noorden van het terrein is gekarteerd als Zdg, ofwel een matig natte zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont. Uit de bodemprofielen blijkt dat de ploeglaag daar tussen 0,35 en 0,55m dik is. Daaronder bevindt zich een pakket dat varieert in dikte van 0,05 tot 0,25m van lichtbruin zand, te interpreteren als de B horizont. Daaronder situeert zich de C horizont, die bestaat uit grijsbeige tot witbeige zand. Sporen van bioturbatie, onder de vorm van mollengallerijen, komen vooral en veelvuldig voor in de 0,25m onder het onderste pakket ploeglaag. In het midden van het projectgebied, rond de beek bestaat het terrein uit een Zcg-bodem, een matig droge zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont. De bodemopbouw is vergelijkbaar met deze van bovenstaande bodemprofielen. De teelaarde varieert tussen 0,4 tot 0,7m dikte, de B-horizont van 0,05 tot 0,25m. De zuidelijke helft van het projectgebied staat gekarteerd als Zdh, ofwel een matig natte zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont, opnieuw met een vergelijkbare bodemopbouw. Al deze bodems zijn dan ook verwant aan elkaar.

Figuur 9: Grondplan met aanduiding van de bodemprofielen en de proefsleuven

Figuur 10: Het grondplan met aanduiding van alle aangetroffen sporen (wit: recent of subrecent).

Figuur 11: Een bodemprofiel uit het noordelijke deel van het terrein

Figuur 12: Een profielput op het zuidelijke deel

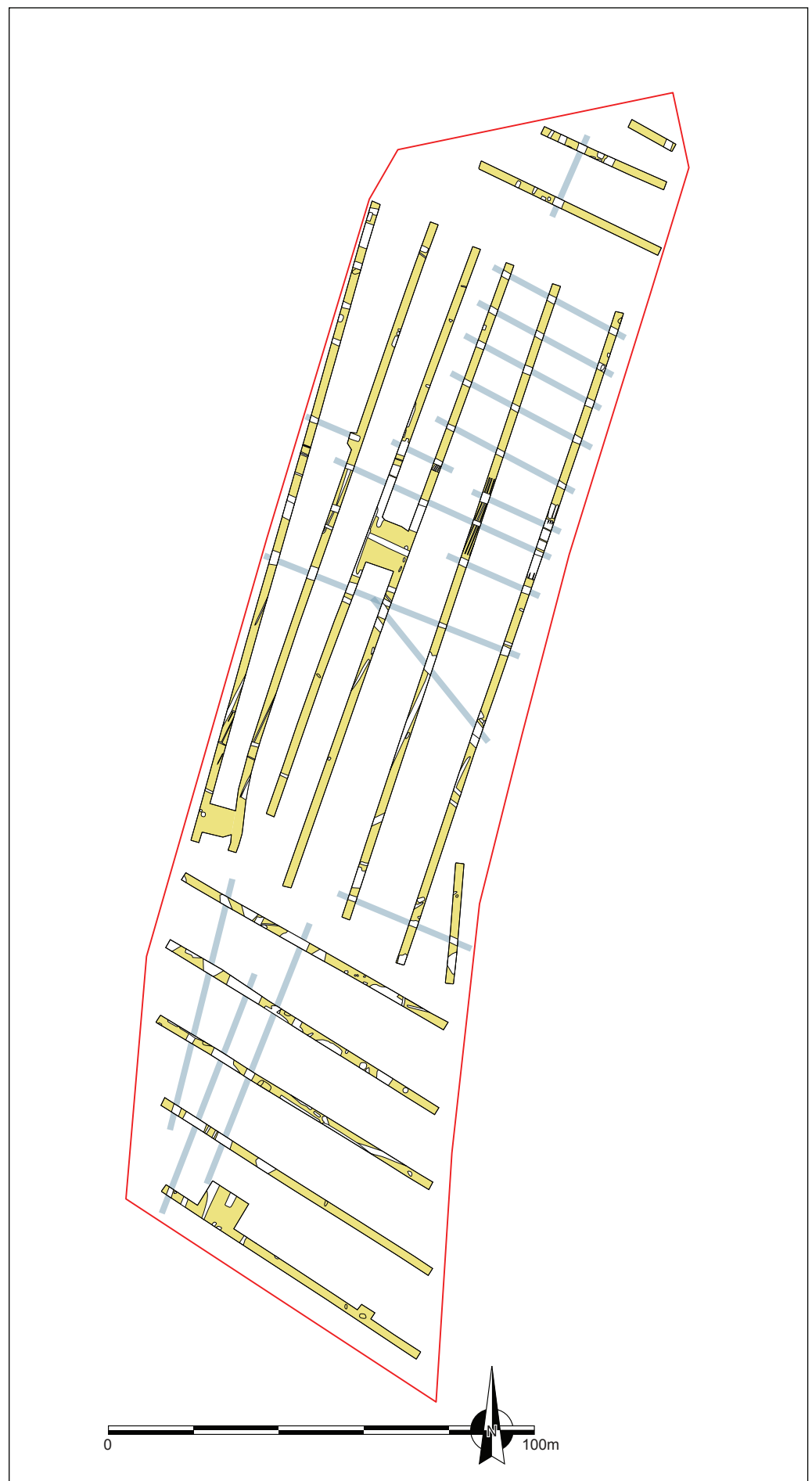

Figuur 13 (links): Velopname van de moederbodem in horizontaal vlak in proefsleuf 12

Figuur 14 (rechtsboven): Kijkvenster 2 met veel sporen van mollen
Figuur 15 (rechtsonder): Een voorbeeld van een windval

Verspreid over het terrein komen ook natuurlijke sporen voor. Het merendeel van de grotere natuurlijke sporen is te interpreteren als windval. Deze sikkelvormige verkleuringen, soms in combinatie met een donkere lens, ontstaan wanneer de wortelpartij van een omvallende boom de bodem openscheurt. Ook kleinere natuurlijke sporen als gevolg van dierlijke activiteit (bijvoorbeeld gangen van mollen, konijnen, regenwormen) komen frequent voor, maar werden niet gedocumenteerd. De densiteit van de gedocumenteerde natuurlijke sporen is behoorlijk laag.

Figuur 16: Het grondplan met aanduiding van alle aangetroffen sporen (wit: recent of subrecent) en aanduiding van de vermoedelijke gracht-trajecten (grijs).

Figuur 17: Veldopname van kijkvenster 1, waarin de gracht 1203 centraal gelegen is

Figuur 18: Dwarsdoorsnede op gracht 1203

Figuur 19: Gracht 0310, schuin gesneden door de sleuf

Figuur 20: Enkele greppels in sleuf 6

Figuur 21: Cluster van ploegvoren in sleuf 9

Figuur 22: Recent spoor 0202

Dit proefsleuvenproject was – zoals elk archeologisch onderzoek – toegespitst op de aanwezigheid van antropogene sporen, sporen die wijzen op menselijke bedrijvigheid. Verspreid over het terrein werden verschillende grondverkleuringen aangetroffen die duidelijk antropogeen zijn. Het betreft in totaal 192 grondsporen te interpreteren als grachten, greppels, kuilen en paalsporen. Uit de aflijning en opvulling van deze sporen bleek dat deze sporen relatief jong zijn.

Het merendeel van de sporen, meer bepaald 93, waren grachten. Verschillende grachtsegmenten konden verbonden worden met corresponderende exemplaren in aangrenzende sleuven waardoor het traject van zeventien grachten gevolgd kon worden. Twaalf grachttrajecten waren WNW-OZO georiënteerd. Deze grachten situeerden zich op één na in de noordelijke helft van het projectgebied, en lagen op regelmatige afstand van elkaar. Ze hadden een grijze tot grijsbruine vrij homogene opvulling. Door de oriëntatie van de proefsleuven werd een aantal gelijksoortige gedempte grachten wellicht niet aangesneden. Gracht 1203 leek eveneens te behoren tot deze grachten, en werd gecoupeerd. In doorsnede vertoonde het spoor een komvormig profiel en leverde de vulling één vondst op. Het rood gebakken, gedraaid aardewerkfragment met loodglazuur is te dateren in of na de post-middeleeuwen. Haaks op deze grachten werden vier andere grachten aangesneden met een NNO-ZZW oriëntering. Deze grachten leken vrij recent gedempt. Ze hadden een heterogeen grijsbruine vulling in combinatie met versmeten moederbodem en een scherpe aflijning. Een grachttraject bleek eerder NW-ZO georiënteerd, en situeerde zich centraal in het projectgebied. Ook hier was een recente datering op basis van de vormelijke eigenschappen aangewezen.

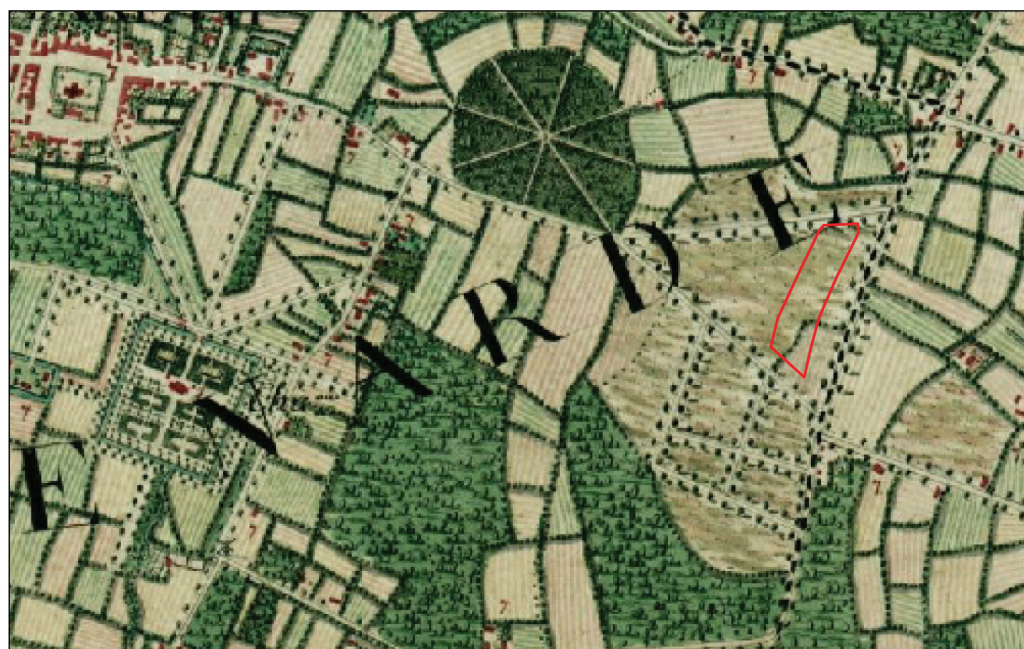
Verspreid over het terrein werden ook lineaire sporen aangetroffen die opmerkelijk smaller waren. Mogelijk zijn deze te interpreteren als ondieper bewaarde grachten, als greppels of als ploegvoren. Ze varieerden qua breedte tussen 0,1 en 0,2m. De aflijning was meestal zeer scherp en de sporen vertoonden een bruine tot grijsbruine opvulling. In het centrale tot noordelijke gedeelte van het terrein kwamen een aantal clusters van ploegvoren voor, mogelijk het resultaat van diepploegen.

Figuur 23: Spoor 0507 met resten van puin

Figuur 24: Kuil 0401 met scherpe aflijning

Figuur 25: Detail van de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied
(© www.kbr.be)

Behalve grachten en/of greppels werden ook nog 65 sporen aangetroffen die wellicht als kuil geïnterpreteerd kunnen worden. In het zuidelijke deel van het terrein, ruwweg proefsleuven 1 tot en met 5, en de zuidelijke uiteindes van de haakse proefsleuven, betrof het zeer scherp afgelijnde, onregelmatige kuilen, met vaak bouwpuin in de vulling. Deze recente sporen waren waarschijnlijk het resultaat van de aanwezigheid van een boerderij-erf op die plaats, dat vlak voor het onderzoek werd afgebroken. Meer noordelijk werden deze kuilen vrij schaars. Een aantal grote exemplaren (ongeveer 2,0 bij 1,5m) kunnen mogelijk als zandwinningskuil geïnterpreteerd worden.

Dit proefsleuvenonderzoek heeft sporen van menselijke occupatie aangetoond. De resultaten wijzen op een landgebruik en percelering van het terrein ten vroegste vanaf de postmiddeleeuwen, terwijl heel wat sporen jonger leken. Het merendeel van deze sporen betrof gedempte grachten. Deze zullen niet allemaal gelijktijdig in gebruik geweest zijn, maar variëren in datering tussen ruwweg de 15de / 16de eeuw en heden. De oriëntatie van de grachten verloopt gelijk aan de huidige percelering die op basis van de cartografische gegevens minstens teruggaat tot een toestand gedurende de nieuwe tijden. Recente kuilen, vaak gevuld met bouwpuin, zijn in verband te brengen met de aanwezigheid van een (jongere) boerderij, die recent werd afgebroken. Er werden geen oudere sporen aangetroffen. Op de kaart van Ferraris uit het einde van de 18de eeuw (www.kbr.be) staat het projectgebied gekarteerd als weiland, terwijl de meerderheid van de omliggende terreinen als akkerland staat aangeduid. De arme, vochtige zandgronden blijken niet goed geschikt voor akkerbouw, en lijken ook een weinig aantrekkelijke plaats voor bewoning in het verleden.

8. Conclusies en aanbevelingen

Begin december 2012 voerde De Logi & Hoorne in opdracht van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen op terreinen van de Volkshaard cvba-so een archeologisch vooronderzoek uit te Nazareth. Het projectgebied van ruim 2ha werd onderzocht door middel van lange parallelle proefsleuven, plaatselijk aangevuld met een aantal kijkvensters. Tijdens het onderzoek zijn quasi uitsluitend recente tot subrecente sporen aangetroffen. Meestal betreft het gedempte grachten die het resultaat zijn van een landgebruik vanaf ten vroegste de 15de eeuw. De aanwezigheid van een recentelijk afgebroken boerderij vertaalt zich in het voorkomen van recente verstoringen, met zeer recente vondsten in de vulling. Nergens zijn enige indicaties van oudere occupaties waargenomen. Mogelijk is de natte zandgrond niet ideaal gebleken voor occupatie in het verleden, zeker in vergelijking met nabijgelegen drogere terreinen. Door het ontbreken van relevante archeologische sporen is een vervolgonderzoek niet aangewezen.

9. Bibliografie

AMEELS V., 2000. Nazareth-Eke. Een middeleeuwse site blootgelegd bij collectorwerken langsheen de N60. *Monumentenzorg en Cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de Provincie Oost-Vlaanderen 1999*: 152-153.

BAUTERS L., 1985. *Eke. Archaeologisch Inventaris Vlaanderen IV*. Gent, 371p.

DE CLERCQ W., DESCHIETER J. & DE MULDER G., 2000. Noodonderzoek op de Aquafin-collector Eke. Romeinse bewoningssporen langs de N60. *Monumentenzorg en Cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de Provincie Oost-Vlaanderen 1999*: 149-151.

DE CLERCQ W. & MORTIER S., 2002. Nazareth - Eke. Archeologische begeleiding bij de bouw van de Aquafin collector Eke, fase 2001. Romeinse nederzettingssporen en een graf nabij de Biestebeek. *Monumentenzorg en Cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de Provincie Oost-Vlaanderen 2001*: 167-169.

DE LAET S.J., 1972. Vier bijlen uit Grand-Pressigny-vuursteen gevonden in Oost-Vlaanderen. *Oudheidkundige Opgravingen en Vondsten Oost-Vlaanderen 6. Cultureel Jaarboek Oost-Vlaanderen*: 281-288.

VANDELEENE C., 1982. *Archeologisch onderzoek van de gemeente Nazareth: prospectie-analyse-synthese*. Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Gent.

